

F O A I E

pentru

minte, inimă și literatură.

№. 28.

Luni, 14. Iulie

1847

Гласъ Домнѣлѣи.

(Ръспънс ла свспнѣл сърачлор дин фоаеа де минте Nr. 22)

Рѣдъ дпоартъ ши атържтоаре, рѣдъ, кареа къ ш'аѣ ддрептат инима са ши нѣ ш'аѣ днкреднцатѣ днтрѣ Dzeѣ дѣхъл съѣ. Псалм 73, ст. 10 ши 11.

• Че воиди сърачлор, карии акѣм свспнѣпади днтрѣ адѣккъл инимей, дѣпъ че дпъдар ади къѣтат ши ади ацентат тѣлгъере дела оамені? Че череді сърачлор, карии дѣпъ че нѣ ади фост аскѣлатаді де оамені, дѣлѣдѣді неконтеніт пѣлѣдереа воастрѣ кътрѣ мине? Че къѣтади сърачлор, карии дѣпъ че ведеді недѣлпннѣте до рнцеле воастре челе адесе дешарте, дѣпъ че снпгзрі, прнп вна воастрѣ, ади ажѣнс ла стареа дп кареа въ афлагі, къртіді а свпра дрептѣдеі теле? Че стрнцаді сърачлор, карии, дп перѣвдареа, орѣереа, рѣтѣчереа, дндърѣвнчереа, перпчепереа ши десперадереа воастрѣ, въ дндоді клар ши де проведннда теа? Дакъ п'аші фі Dzeѣ дндзрат, днделѣог рѣдѣторѣ, петърцініт ѣн, ар тревзі ка пе ннще петѣлдеміторі к'о ловнре де трѣсвет пе тоді съ въ перд. Дреѣ дѣсъ дп нѣрннтеаска теа петърцініт ѣнѣтате съ въ маі фак о нѣ-

страре дп скѣрт, ка съ нѣ въ маі рѣтѣіе ла жѣдекатъ къѣнт де ддрептаре. Мѣстрате-воі ши воі пѣне дпаштеа федеі тале, пѣкателе тале.

De веакзрі въ ворѣск прнп фелнзрнте кнзрі, ши воі нѣ дпделедеді. Окі аѣ ши нѣ въд, зрекі аѣ ши нѣ аѣд. De веакзрі vededі фаптеле теле дпаштеа оклор во-стрн, ши воі нѣ кредеді. De нѣ аші фі фѣкѣт фапте днтре воі, пре каре ннме алѣл п'аѣ фѣкѣт, пѣкат нѣ ади аве. Хотържтам съ въ жѣдекѣ аспрѣ дѣпъ фаптеле воастре, ши воі дп лок съ въ прегѣтіді ши съ въ покѣдіді, дпкъ маі греѣ пѣкѣтвдіді? Вам доведіт адеѣрѣл зиселор теле прнп леціле теле челе вечнче, ши воі нѣ квпоащеді. Пѣсѣлеат пре еле дп веак ши дп веакѣл веакѣлѣ, порѣокъ ам пѣс ши нѣ ва трече: в'ам фѣкѣт дѣпъ кнпѣл ши дѣпъ асетѣлареа теа, ши воі въ фачеді невреднчн де дѣксѣл десфнзрнпдѣл. Ади дорі воі ка еѣ петнжлочнт съ въ повѣдѣск дп тоате мншкѣрнле воастре? Дар атѣчереа воі ади фі нѣмаі ннще машне перѣспѣнзеторе, нѣмаі ннще атотомаді, ши еѣ нѣмаі ѣн прост теѣдер, ѣн снппѣл механнкъ.

Аѣ нѣ днп зѣмнслре вам хотържт тѣтрор де о потрнвъ пѣтере трѣнеаскъ ши

спиртѡсъ, іаръ воі пріп десѡржѡл вострѡ стрікаді ші чіжотіці цепенадііле? Въ арѡк дп лѡте пе тоді голі де о потривѡ къ дритѡрі дпѡкъте, ші воі афладі додатѡ деосевірі дпкіпѡте, вам фѡкът фіреце съ въ пѡтріді де о потривѡ ші съ трѡці дпделѡпг, іаръ воі въ дпвеніпнаді трѡпѡл дп тоате зілеле ші въ стрікаді съпѡтатеа пріп тот феліѡ де дпѡѡіѡтѡрі. Дптраді дп торѡѡт тоді де о потривѡ, ші воі ші аколо воіці съ фачеді деосевіре.

В'ам дат міпте ші лібертате, іаръ воі въ ешіді дп міпте ші въ фачеді шерві орі патімілор, орі семенілор востріі. Фѡкътам еѡ деосевіре дптре ом ші ом? Вам порѡчйт съ въ іѡвіді тоді ка піще фраді, ші воі къѡтаді съ въ тѡлкаді тоді де віі зпії пре алдіі? Вам порѡчйт съ къѡтаді адеѡѡрѡл, съ іѡвіді дрептатеа, віртѡтеа, лѡміпѡ, ші атѡпчеа веді фі ферічіці; ші воі дпѡладі дѡпѡ міпчѡлѡ, іѡвіді педрептатеа, відіѡл, дпѡтѡперекѡл ші въ тікълошіді. Вам дат жѡдекатѡ ка съ къпѡщеді дп че стѡ ферічіреа воастрѡ, ші воі де ші къпѡщеді челе ѡпне, тотѡші ѡрпаді челор реле. Ам съдіт дп воі фріка де Дзеѡ, ші воі віндеді пе Дзеѡ пептрѡ фріка оаменілор. В'ам дат дпѡѡері пѡзіторі, ѡздет повѡдѡіторіѡ, дрепт жѡдекъторіѡ, ші воі пѡл аскѡлтаді, дп дптіпнаді, дп дпѡкаді ші въ лѡпѡдаді де джѡсѡл.

Воі шіді къ ферічіреа атѡрпѡ дела іѡвіреа адеѡѡрѡлѡ ші а дрептѡѡеді, дела тѡлѡдѡміреа де а фі віртѡс, ші воі о къѡтаді дп рапѡгѡрі, дп тілѡрі, дп дпѡѡіѡтѡрі, дп десѡржѡтѡрі, дп клеветірі ші дп прігопіреа апроапелѡі. Чіне віі дар де віпѡ? Дптреѡадіѡв сіпгѡрі де ѡнде въ віне съ-

рѡчіеа ші пѡферічіреа воастрѡ? аѡ'пѡ орі дела воі дпшівѡ, аѡ дела семеніі востріі?

Неферічіреа ші сѡрѡчіеа ѡострѡ есте орі пѡрѡтѡ, орі адеѡѡратѡ. Есте пѡрѡтѡ, кънд воі о къѡтаді дп тѡлѡдѡмірі къ тотѡл дппротіѡа лѡцілор теле. Есте адеѡѡѡратѡ, кънд воі пѡ въ ѡѡѡраді де дритѡріле дпгѡдѡіте воаѡ пріп лѡціле теле челе вечпче. Чіне въ е де віпѡ, дакъ воі въ пердеді съпѡтатеа пріп дпѡѡіѡѡаре ші дпѡѡѡѡѡпѡре, дакъ воі въ тѡтпіді міптеа пріп десѡрѡпѡре; дакъ воі пріп лѡпевіре ші пѡкътпѡтѡре въ кѡлѡціді аѡѡціле дп фѡпте пѡкъѡіѡѡсе ші пѡ адѡпнаді че въ треѡѡе пріп тѡѡкъ ші остенеалѡ? Чіне віі де віпѡ, дакъ воі въ фачеді шерві патімілор? дакъ воі дппіладі де джѡселе, зітаді лѡѡеа тѡеа, зітаді порѡпчїле теле, тѡ зітаді пре міне Дзеѡл чел адеѡѡрат? въ аѡатеді дпп кѡлеа чеа дреаптѡ? въ дпѡлѡдаді крѡшетѡл къ трѡѡіе ші мердеді дрепт ла сѡрѡчіе, ла тікълошїе, ла пѡферічіре ші ла пеіре? Чіне віі де віпѡ, дакъ воі сіпгѡрі въ фачеді ліпгѡшіторі семенілор востріі, шерві патімілор ші лор? Чіне віі де віпѡ, дакъ въ віндеді воі дп де воі, ші въ лѡпѡдаді де дритѡріле ѡостре челе къѡцігате де ѡеакѡрі пріп пѡщере ші пріп лѡпѡтѡ? Акѡт пѡлѡщеді кънд аді ажѡс ла тікълошїе? акѡт въ адѡѡѡеді аміпте де міне орі къртіді проведіпѡа тѡеа? Къндѡі ѡчіѡеа пре джѡшїі, атѡпчеа къѡта пре ел ші се дпторчеа ші тѡпѡека ла Дзеѡ. Де къте орі дпп пѡлѡѡе къте пре ѡѡл ам рѡдікат ші іарѡшї т'аді зїтат. Шї лѡѡ іѡвіт пре дѡпсѡл дп гѡра лор ші къ ліпѡѡѡа лор аѡ міпдіт лѡі.

Де аді фі воі дп лѡкъл челор че въ апѡсѡ, съпт сіпгѡр къ воі аді сѡѡрѡпа пе

тоді чей че аці пвте. Дела воі атърпъ
сърта вóстръ, дн воі есте колцѣл тѣлтъв-
реі вóстре. Еѣ въ воі ажѣта кънд въ веді
фаче вреднѣчі de mine. Спѣладівъ ші въ
кърѣдїдї, скоатедї спѣркѣчѣнеле дн іні-
міле вóстре, ші атѣчѣа дѣлѣдаци пѣлп-
цереа вóстръ кѣтръ міне. Пѣлп атѣчѣа
привегїедї ші въ рѣгадї, къ пѣ шїдїкънд
ва венї чеасѣл, ші съ пѣ фїе рѣтѣчїреа
чѣа de апої маї реа декѣт чѣа дїпѣтѣл.

Am спѣс ші am ворѣт, пѣкат пѣ am.

T. C.

Исторія Сѣлтанатѣлѣі.

(Dzup Wieland.)

Отѣл, дн ал кѣркї кап а рѣсѣрїт маї
дѣтѣл ачѣа перѣшїнатъ кѣдетаре, ка пе
пещѣ фѣпѣрї пачоїчѣ, пе фрациї сѣі сѣшї
дї фак склавї (ровї), карїї сѣ фїе презр-
сїдї а лѣбра пѣтрѣ ел, дн време че дѣ-
тѣпѣалѣі сѣ колѣсѣте фрѣкѣтрїле остепелеї
шї а сѣдóреї лор, шї сѣ закѣ ла фїїчеле
лор, отѣл, зїк каре ажѣтат de алдї вѣїедї
вѣѣстѣмадї а пѣс маї дѣтѣл дн лѣкѣраре
ачѣастъ кѣдетаре перѣшїнатъ — кѣм зї-
сеїѣ — ачѣла а фост дѣтѣлѣ сѣлтап.

Вѣѣстѣмадїї de вѣїедї, карїї дї сте-
теръ дѣпѣрѣажѣтор ка сѣ свѣжѣце пе фр-
дїї сѣї, преа фїреще къ пѣѣ вѣт сѣ о
факѣ ачѣаста дндар. Ел дар а фост дѣ-
даторат алѣ фаче парте дн вѣлѣл рѣпїт.
Прїа ярѣаре еї прїїмїнд склавї шї склаве,
вої шї асїпї, аверї мїшкѣтóре шї пемїш-
кѣтóаре, се фѣкѣрѣ къ време тóт атѣдїа
сѣлтѣпашї, карїї іарѣшї трѣїа дн сѣдó-
реа склավлор сѣї, шї се одїхѣа лѣпгѣ
фегїдѣле лор.

Акѣм дар сѣ vedem че а трѣвѣт сѣ
зрѣмеze дн ачѣст' дѣчѣпѣт прїмар.

Сѣлтѣпашїї къ време дорїрѣ а фї че-
ва маї марї; дн ачѣастъ кавѣс еї пе тот
мїпѣтѣл се дѣтѣдїша ла мареле сѣлтап спѣ-
їндѣї, къ ачї кѣтре апѣс ар фї о царѣ дн
кареа кѣрѣ лапте шї тере; колó кѣтре
рѣсѣрїт алта, дн кареа се продѣче атѣта
грѣѣ, атѣта вѣтѣвак шї тѣтасѣ, кѣт ар
пѣтѣа ажѣнце пѣтрѣ о жѣтѣтате de мѣ-
те; кѣтре тѣазѣ-пóпте о а трѣїа, vnde пе
самѣрїї шї пе вѣлпїле челе пѣгре ле подї
прїнде къ тѣпа; кѣтре тѣазѣї о а патра.
vnde de тѣлѣїмеа азрѣлї шї а арїїстѣлѣї.
а діамантѣлѣї шї а алтор пѣтрїї предїбсе.
а елѣфандїлор шї а цѣстоаселор, а момї-
делор шї пѣлпїлор авїа те подї мїшкѣл.
„Лѣтѣа есте а ачѣлѣїа, каре е дѣстѣл de
таре пѣтрѣ de а о кѣпрїнде шї а фѣцї
къ еа.“ Аша ворѣїа еї дѣтре сїне. „Нѣ
се чере алтѣ кондїдїе, декѣт а пѣшї кѣ
тѣлѣ арѣатѣ дн ачѣеле дѣрї шї алѣ кѣ-
прїнде.“

Сѣлтапѣлѣї прїмар дї пѣлѣкѣ ачѣст'
пѣлп; дѣчї дѣпартѣндѣсе de дѣпѣрѣвѣ къ
чѣїлалдї сѣлтѣпашїї васалї порпї ка — de
ар фї къ пѣтїндѣ — сѣ кѣпрїндѣ лѣтѣа
тóтѣ Дакѣ кѣтеза кареа а се дѣпѣротївї,
атѣчї сѣ фїї вѣзѣт тѣїнї фрѣїте шї пї-
чїóре тѣїете дн дóѣ ла сѣрманїї локѣїторї.
оторѣрї, вчїдерї, апрїндерї, пѣлп кънд дѣш-
манїї се сѣпѣнеа; пѣлп кънд пѣ маї ера
пїме, каре сѣ черче а і се пѣне коотрѣ.
Кѣ модѣл ачѣста сѣлтапѣл чѣл маре дшї
дѣсетѣ о царѣ фрѣтóсѣ, пе кареа о дѣ-
пѣрѣдї дн маї тѣлте дѣрѣдѣ, пѣсте каре
пѣсе маї марї сѣѣ локодїїторї пе сѣлтѣ-
пашїї чѣї мїчї.

Акѣм дшї кѣлѣдї сѣлтапѣл чѣл маре

)

о касъ фърте таре, пе кареа о днпопорѣ къ фемеі фрѣмосе ші сковіці негріі, ші порвнчі съ і се рѣдиче вн трон де авр дѡъзечі де зрме дн пълдиче, пе каре се ашеза ел кънд дн веніа пофта а фі днкі-пат де кътре склавеле сале, дші днтокмі грѣдіні фрѣмосе ші салѡне пріп грѣдиче, дші днсетѣ кълтъреді ші кълтърече, жв-къторі, певнні де кърте (тѣскърічі), вв-кътарі ші дофторі, порвнчі съі факъ софе ші сказне еластиче. Дн міжлокъл аче-стора дші петречеа сълтанѣл тімпѣл, ші тот се жвра, къ п'аре нічі вн феліѣ де пе-тречере; тѣпка, вѣа, dormia, дші фъчеа тоалета, се жвка къ моміцеле, мѣеріле ші къ певнні съі де кърте; се dedea дн воіа капріделор, тѣіеа капіте, дърѣа църі, пе впа о пердеа, пе алта о пріітѣа, іар дѣпъ че се сътъра де тѡте, атѣнчі dedea воіе ші сѣдіімор съі съ теаргъ акасъ ші съ тѣнче дакъ аѣ че.

Сълтаніі чеі тѣрѣнці, каріі ера васаліі саѣ гѣвернеріі лѣі, вѣзънд moda ачеаста, о зртѣрірѣ ші еі днтрѣ тѡте.

Фечіорѣл фаворітеі сълтанѣлѣі зрмататѣлѣі съѣ дн сълтѣніе ші дн тѡте фа-птеле лѣі челе тарі. Днчепѣтѣл дн фъ-чеа къ ачеаа, къ, спре а да лѣстеі вн пре-сепн деспре ферічіреа кареа о вор гѣста сѣдііі сѣпг а лѣі къртѣре, трімітеа ла тоці фрадїі съі къте вн гѣіетан де тѣта-съ, фрѣмос, къ каре ачеіа авеа а се спѣн-звра, асепенеа ші негоцеторімор ші кър-тѣіторімор саѣ васалімор че ера фѡрте а-вѣді, ле тѣіе капітеле къ къвѣнт къ пѣ-пѡте сѣфері фаца лор, іар дн къцетѣл съѣ авеа алт план, ка адекъ съ devііе клі-ропом песте а лор пенѣтѣрате авері. Маі днколо фііндкъ вѣл ка ачела дн міка са

прѣчїе че о петречеа дн сераіѣ, дн між-локъл фемеімор ші а евожілор, ера фѡрте-віне депрїнс дн мѣіестрїа де а тѣпка, вѣа, къска дн фѣлчі, а петрече дн левевіре, а се жвка къ моміцеле челе къте къ па-трѣ, прекѣм ші къ челе че аѣ пѣтаі къте дѡъ пічіѡре дела патѣрѣ, къ вн къвѣнт дн тѡте артеле ші шїінделе че се потрївеса-звві сѣлтан: аша пімік маі патѣрал, декѣт ка ел дн доі треі апі съ о скѡцѣ ачеаста ла атѣта десѣвѣршіре, днкът, лѣзънд дн вѣгаре де сеатѣ, къ вн сѣлтан, орі ші към дн вѣі прїві, тот пѣ é елѣфанг, пѣ é вітѣ розѣтѡре, пѣ é асїп де пѣдѣре, чї есте вн соіѣ де ѡмені, пе лѣогъ тѡтѣ дн тінде-реа пѣтерімор лѣі ші къ тот ажѣторѣл вѣкътарімор, а спїдерімор, а каптарїзілор ші а опїіцілор, съ пѣ фїе къ пѣтіндѣ а пофті маі тѣлт.

Сълтаніі чеі тѣрѣнці дн време че домпіторѣл лор дн пѣзѣнтрѣл сераіѣлѣі ера копрїнс къ астфеліѣ де треві повїле, фъ-чеа че воіа, прѣда църїле, саѣ дші між-лочїа неатѣрпаре. Че é дрепт, вн лѣкрѣ ка ачеста пѣ се фъчеа пічі одатѣ фѣрѣ-вѣрсаре де сѣпце: дар фііндкъ чеіа, а къ-рор пѣр се стѣлѣеа ші а кърор сѣпце кърѣеа пѣрѣѣ ера пѣтаі ѡмені де рѣнд, аша сълтаніі крѣеа, къ о астфел де дн-трепрїндере пѣ поате авеа чева дн-сепнѣтате. Църїле се демѣрта де мо-кѣіторі: дар че пердеа домѡі дн прївінда ѡменімор, къщїга дн прївінда пѣтѣнтѣлѣі, пе лѣогъ ачеаста маі авеа ші тѡтѣ дре-птатеа а се днкрѣде ла вінекъвѣнтата ро-діре а мѣіерімор рѣсѣрїтене.

Ачеастѣ копстїтѣдіе фрѣмоасъ къ дн-четѣл се лѣці песте жѣтѣтатеа Асїеі; то-тѣл ера сѣлтан саѣ склав; дар фііндкъ

святънашіі чеі де а доа тѣлъ де воіе орі де невоіе треввіе оарешкѣм съ фіе склавіі челор маі тарі; аша еі серманіі дші а-фларъ деспѣгъвіреа дп чеі че ера маі жос декѣт еі. Славѣл склавѣлі пріп ѣрмаре дпкъ авеа ал съѣ склав, къ каре се дес-пѣгъввіа дѣлѣ къп пѣтѣа; дар ваі ші амар де пласа чеа маі де не ѣртѣ а склавілор! къчі ачѣаста пѣ маі авеа дп чіне съ се деспѣгъввіаскъ, фііпд еа чеа маі де жос, ші кълѣндсі ѣрсіта а фі еа прада тѣзрор!

Ічі ші колеа дп мѣте че é дрепт, се рѣдіка ші вѣте ѣп стат лівер, а кърві фе-річіді четѣдені респектѣнд дрептѣріле оменімеі: лівертатаеа ші а вереа про-пріе, ле дпѣрѣа ачѣстеа пріп леці, ші леціле пріп іпстїтѣте ші моралїтате. Деніѣл ші спїрітѣл дптрепрїзетор дшї пѣтѣа дптіпде дп ачѣсте статѣрі тоате пѣлзеле сале; де знде ѣрма, къ локвіторїі ачелора — възѣнд къ окїі — ажѣдѣа ла ѣп град маі палт ал кълѣрѣі. Ла ачѣщїа се десфѣшѣра тѣте пѣтерїле патѣрѣі оме-пещї, артеле ші філософіа се пѣлѣа дп треапѣт дп треапѣт, ачелеа кърѣдїрѣ, дпфѣрѣсѣдарѣ, дпвїларѣ патѣра астфел, дпкът ачѣеа проѣксе вѣрѣаці, карїі дп репорт къ склавїі, саѣ къ сълѣватїчіі челѣвї-лалт рогогол де пѣшѣнт семѣна а дѣ-тпезеї.

Дар святанїі пѣ пѣтѣа сѣферї, ка лі-вертатаеа, шїпѣа ші вїртѣтѣа, ачѣщї дѣш-манї пѣдпѣквдї аї апѣсѣрїі шїаї святан-патѣлѣ, съ аїѣ вїсерїчі пѣвлїче шїасїлѣрї аѣрѣртоаре. Додатѣ че доцелѣеа къ феїстѣ зндеѣа ѣп че асемѣеа, дптреввіа тоате пѣтерїле ка съ ле цѣаргѣ де не фаѣа пѣшѣптѣлѣ; шї пѣпѣтѣндїо скоате ла кале ачѣаста къ тоатѣ пѣтереа фісікъ

че ле стетеа дп тѣлъ, аѣ черкат къ дп-шелѣчїѣне. Аѣ дпченѣт гале трїпїте аѣр, вѣкѣтарї шї жѣкѣтѣре, аѣ дпченѣт аї мо-ліпсі къ гѣстѣл лѣкѣѣлѣ шї а десфѣрѣлѣ-рѣі, прїп ачѣстеа десперѣндсі, ле констѣлѣ дп пѣціпѣ остѣнеалѣ а сѣѣжѣга не деѣе-пераціі фїі аї кърор пѣрїпдї, прїп вїртѣте ажѣпсесерѣ а фї пѣдѣвїогѣчїоші.

Нѣмаї ѣпа дп ачѣсте репѣвлїчі с'аѣ котропїт де сіне дп а са тѣрїме; еа се фѣкѣ жѣртѣа ачелѣі спїрїт святанїк, къ каре дп рѣстїпп де кътеѣа вѣакѣрї дпгї-дїсе не алте репѣвлїчі маі шїчі, шї пѣліпї-дїсе маі жѣшѣтатеа рогоѣлѣі де пѣшѣнт.

Святанїі дп ѣртѣ ажѣпсерѣ деасѣпра, шї акѣт де вѣкѣрїе къ іаѣ сѣпѣс не тоді, се дѣдѣрѣ дп браѣеле ачелѣі ѣпїче актївї-тѣдї, ла каре дї тѣа капѣл, ва съ зїкъ ла о десфѣрѣпаре дїктатѣ де сіпдѣл доѣвї-точеск. Трѣфашї фѣрѣ сіпдѣшѣнт де о-пѣре шї фамѣт, лѣкѣсрїоші фѣрѣ гѣст, ті-ранї дп молешїре, де вїме іѣвїді, рощї де вертеме жалѣзіеї шї а пѣдпкредѣрѣі, орі кът се пѣреа де тарї шї де фѣрїчіді, еї ера фѣптѣреле челе маі тїкълоасе дптре-тоді ачѣїа, не карїі дї тїкълошіа тѣпа лор. Де ачі пѣтем дпкеїеа къ сігѣрїтате, къ пѣ есте паче пѣпѣтрѣ ачела, каре ѣл-ласѣ не алціі дп паче, шї къ ачела пѣ-пѣте фї фѣрїчіт, каре п'аре консіпд пѣп-трѣ фѣрїчіреа орі пѣфѣрїчіреа стрїпѣ.

Ковѣрѣрї, тѣрѣвѣрї, шї ѣп сѣѣршїт трапїк аѣ фост де оѣще соартеа ачѣстор тіранї, карїі дп фѣтѣл тѣндрїеї лор воїа а фї стїмаці ка дѣтпезеї, шї череа дела ѳменї ачѣеа, че дпсѣшї Дѣтпезеѣл дѣтпезеї-лор, каре а креат не ом къ фаѣа пѣл-дѣтѣ кътре чер, пѣ череа дела фїпдѣеле сале, а се тѣрѣ дппїпѣтѣа лор ка вертеме

ди пълбере. Дѣсъ попорѣле пѣфѣричѣте тот пѣ къщигарѣ нѣмѣкъ къ ачестѣа скѣм-вѣрѣ пѣтернѣче. Брѣмашѣл пѣдѣдрѣптат прѣн пѣлда пѣнѣташѣлор сѣтѣ, де овѣще фѣ-чѣа шѣ маѣ рѣѣ, грѣвѣндѣшѣ а са кѣтро-пѣре прѣн мѣжлѣчѣле, къ карѣ черка а дѣ-кѣнѣцѣра зрѣта ачѣлеѣа. Адѣсеорѣ къ гѣнд де а скѣпа де зѣ тѣран дѣдѣа попоарѣле пѣсте зѣче алдѣтѣ, прѣн зрѣмаре соарѣтеа лор де зѣче орѣ се фѣчѣа маѣ апѣсътоаре де кѣм ера сѣпт ачѣл зѣл. Тѣте пѣказѣрѣле шѣ гроазѣле апархѣѣ се рѣвѣрса асѣра провѣнѣделор лор, шѣ старѣа лор маѣ пѣ зрѣмѣ ажѣпсе ла атѣта мѣсерѣе, дѣкѣт оа-менѣтѣ спре а скѣпа де ачѣеа, пѣ вѣзѣрѣ алт мѣжлок маѣ вѣл, дѣкѣт а се рѣдѣлѣоар-чѣ де вѣлѣ воѣе дѣ ачѣле кѣтѣшѣ, де карѣ черкасѣрѣ маѣ пѣнѣте а се скѣтѣра.

a. m. z

BCU Cluj Central University Library Cluj

Лексикографіе

де кѣвинѣте ромѣне адѣнѣте дѣн докѣментѣе
вѣкѣтѣ шѣ дѣн гѣра попорѣлѣтѣ.

(Брѣмаре.)

I.

Ирѣв — Ирѣѣ вѣрѣвѣчѣле вѣтѣт сѣаѣ дѣаавѣл'
де гѣрѣмазѣл кѣрѣѣа се аниѣл зѣ зѣрѣ-
лѣѣ шѣ терѣе дѣаинѣтеа тѣрѣе. *ειρεως*
ειρεως, laniger, ιερων ιερειου victima.

K.

Кладѣрѣ. Стаѣ локѣстѣле кладѣрѣ (грѣ-
мадѣ) пѣ тѣфе. *Clades, κλιτος — κλιτѣ;*
κλάδος, κλαδέω, κλάδαρος: κλѣдѣрѣе, κλѣ-
дѣск, κλѣдѣт.

Колѣѣ пѣлеа. Кѣнд о прѣсѣрѣ къ чѣлѣшѣ
шѣ вар, шѣпоѣтѣ і сѣмѣце лѣпа. *Colievos.*

Короагѣ. Скоарѣдѣ де тѣѣ, дѣн карѣ сѣ
фѣче ванѣца *Κως, пѣлеа де оае, cogium;*
de aichea кошокѣл.

Кокѣлѣдѣтѣ, кокѣл шѣ кокѣлѣ; грѣмадѣ,
casumen.

Кѣтросѣазѣ-сѣще, потрѣвѣще вѣлапа, соп-
trasso, contrassi.

Кѣрѣак, *curia.* О вѣкѣдѣкѣ де лок 'кѣрѣ-
дѣтѣ дѣн пѣдѣре пѣнѣтрѣ о грѣдѣнѣдѣтѣ,
маѣ мѣк дѣкѣт кѣмпѣна (поѣана).

Кодолѣтѣ, оѣ кодолѣте.

Кѣлѣкѣрѣ. Рѣсѣрѣ, кѣкоте.

Корѣд. Мѣсърѣ де грѣѣ, а патра парѣте
де кѣлѣ (*Κόρος σίτη*).

Кѣмѣлѣл. Фѣнѣа чѣа таре а пѣводѣлѣтѣ
(*Gumina*), *Κάμιλος.*

Квартѣрѣ сѣаѣ кѣартѣрѣ. Сѣ зѣкѣ хѣѣрѣле,
дѣгрѣдѣтѣрѣле (*quarto*).

Коларѣѣ. Фѣлѣлѣ вѣлѣдѣос.

L.

Лѣторѣ. Фѣгарѣ, дѣсѣвѣнѣдѣтѣ, *littorano, лѣ-*
кѣитор, пѣ ла дѣрѣмѣлѣ тѣрѣѣ (*littus, littoris*).

M.

Магѣлѣ, вѣка. — Сѣ зѣче де вѣлѣпарѣ ла
анимале.

Маѣаг, тѣѣеце. Момѣтѣ, *malleus, — aga.*

Мѣкѣа. *Μήκος, επιμήκης.*

Мѣшѣнѣтоае. Тѣѣтоаре де мѣшѣноае.

Манѣосѣт сѣаѣ Манѣосѣт. Манѣосѣт, тѣѣѣт
(*manco*). Де зѣде вѣне шѣ зѣчѣреа: Ваѣа
ѣсте манѣкъ де о дѣцѣтѣ, адѣкъ лѣнѣсѣтѣ де
лапѣте.

Мал — маѣлѣ тѣлѣ. Езѣѣтѣрѣ — *acditura.*

N.

Нѣгѣеамѣл. Дѣпѣдѣкаре (*negare*). Пѣлѣта
аѣ кѣлѣт дѣнѣтрѣ о нѣгѣеамѣл, адѣкъ дѣнѣ-
дѣкаре, зѣдеѣ ана вадѣнѣтѣ сѣаѣ волѣвѣрѣосѣ.

Неппѣтат. А тѣпка неппѣтат; фъръ са-
тѣ, сокотеалъ (impute).

Natorie. Аре паторіе: пѣрав, пѣлѣкѣ, па-
тѣръ реа.

II.

Пѣлѣеде (вѣлтѣръ) орѣвл кѣ лопата. (Pa-
la, лопата).

Плѣсъ — редеаріѣ (пѣвод). Ла ачеста
се черѣ: 2 шѣпане (семічеркѣрї) че се
din de шѣпанарї, 2 игліде че се din de
иглічерї, 3 трѣгѣторї дѣхатадї ла кѣ-
бѣцѣѣѣ. — О жѣмѣтате де плѣсъ се пѣ-
теще кѣрїпѣ сеаѣ тїерїпѣ.

Пѣпѣжѣ (плебеѣ). Топт, пѣтѣръѣѣ, om de
рѣнд (plebejus, plebeo).

Пѣргѣеде. Се дѣгѣлѣвїеде, арде грѣвл.
(πυραυγής).

Пѣрїѣмѣѣ сеаѣ посѣмѣѣ. О адѣосетѣръ
сѣпт ѣп пїластрѣ: ѣшорїї аѣ пѣтрезїт
de десѣпт, шї пѣнтрѣ аї спрїжїні, трѣвѣѣ
сѣ лї се пѣѣ ѣп пѣрїѣмѣѣ dїо пѣмѣпѣтѣл
сѣлѣтѣс.

Прѣвестїтѣл сеаѣ трѣвестїтѣл лѣмїнеї; (tra-
vestito) скїмѣватѣл лѣпѣї.

Пѣра сеаѣ пѣра. Фѣрїа. Аѣ венїт пѣра
вачѣї сѣ се гѣпѣаскѣ (πυρά). Асемѣне
се зїче шї пѣрпѣра (πύρπυρά).

Пѣргарїѣ. Дѣ докѣментѣлѣ тошїеї Вѣ-
ленїї дѣла Фѣлчїїѣ, пропрїетате а касѣї
шкоалѣмор, кѣ data de пѣ ла 7111, се
зїче: „Кѣ аѣ венїт дѣпїнтеа Шолѣѣѣ-
лѣї шї а 12 пѣргарї де Бѣрлад шї сѣаѣ
Фѣкѣт вѣлѣзѣрї де пѣмѣпѣт дѣпїнтеа лор
шї дѣпїнтеа алтор четѣдѣнї.“ De vnde
се дѣдѣлѣѣѣ кѣ ачѣастѣ полїтїе, ка о
рѣпѣѣлїкѣ веке, аѣ авѣт маїїстратѣл сеѣ
дѣпїегат дїнтрѣѣѣ президент пѣмїт Шѣл-
ѣѣѣ шї dїn 12 асѣсорї пѣмїдї пѣргарї,
адїкѣ четѣдѣнї.

Кѣвѣнтѣл Пѣргарїѣ, vine дела векиѣл
латїнеск purgarius, шї ачѣста се дерївѣ
дела кѣвѣнтѣл purgus сеаѣ burgus, каре
амѣндѣѣ се detrac дела кѣвѣнтѣл елїн
πύργος, πύργαριος, шї дела латїнї purgus,
purgarius, аѣ лѣват шї цѣрманїї Burg,
Bürger Дела purgus сѣаѣ detrac кѣвѣн-
тѣл ромѣп пѣргѣл (астѣзї дѣсѣ пїргѣл,
тѣрпѣл), шї прїп мѣтареа лїтереї п дѣ т:
тѣргѣл, адїкѣ четатеа сеаѣ полїтїа, лѣ-
ѣндѣсе партеа дѣ лок de тотѣл; еарѣ
четѣдѣнїї сѣаѣ пѣмїт пѣргарї, de vnde
шї славонїї аѣ пѣ трѣговедї. De аїче
се поате еспїка шї кѣвѣнтѣл:

Пѣркалавѣѣ, комѣдантѣл четѣдѣмор, πύργυ-
λαβιον burgї сеаѣ purgї, labus сеаѣ laba-
rum стеагѣл четѣдѣї, прїп ѣрмаре пѣ-
стрѣторїѣл ачѣствїа пѣмїт dїn векиѣ Лѣгѣ,
Лѣгѣр есте пѣрка-лѣгѣл сеаѣ пѣргѣ-лѣ-
вѣл, purgї labul.

Прѣстѣѣѣ, пѣ прѣстѣѣѣ, пѣ стѣрѣї, non-
persistat.

(Ва ѣрма.)

SATANA ШИ МИНИСТРІИ ЛДІ.

Счѣпѣ dїn Iad.

I.

Дѣнтрѣ о поанте дѣтѣнекоасѣ,
Кѣнд пѣмаї дрендїї пѣ трѣмѣѣра.
Пѣ кѣнд фантоме преа фїорѣоасѣ
Пѣ сѣѣт рѣїне се стѣрѣѣѣѣ;

Пѣ кѣнд пѣкѣте пѣгрѣ dїn лѣме
Кѣвїлѣ пондїї лѣ рѣїнта;
Пѣ кѣнд пѣлѣѣе прїп дїнтерїте
Шї пѣ торпїнте зѣѣре салта.

Атѣпчї дѣпалта дѣтѣнечїте
Аї сѣї министрї аѣ копѣокат,
Шїп таїпѣ марѣ шї de дрѣчїте
Дѣ фѣнд дѣ тартар аѣ дїпѣт сѣат.

Секретъл дусъ, кеар н'гал сатаней
 Дн т'мпъл постръ нъ е секрет;
 П'рин пост, п'рин рвгъ н'и п'рин метаній
 Поате съ'л афле лесне зн дрепт.

Асфел, саъ алфел дрепцїй фъкъръ,
 Ачел секрет фъ десконерїт;
 Дусъ кънд дрепцїй дл къноскъръ,
 Моарте пофтіръ, моартё аъ dorit.

II.

Въ фачедї крѣче, дикіпъчъне
 Кътръ 'ндзратъл тареле Зеѣ,
 Къ пост, метанїй н'и рвгъчїзне
 Чередї скъпаре de дѣхъл реѣ.

Въ фачедї крѣче, ш'апої четїцї
 Секретъл каре маї жос саъ скріс;
 — Нъ кътва дусъ съ въ стїнтіцї,
 Кънд щїцї къ тоате трек ка зн віс.

Опреск н'и властѣм съ нъ четїаскъ
 Ачел че'нї сїмте дѣхъл почїг;
 Къчї е дн крїзъ съ се 'ндръчеаскъ,
 Към маї мѣлї алцїй саъ дндръчїг.

„Сфатъ 'н знїре саъ днформат,
 Къ тропъл есте амерїндат,
 Пентрѣ къ драчїй сънт нзмеронїй;

Шї дн сентїнда лор аъ пропъе,
 Ка къцї діеаволї сънт de препъе,
 Din Iad дндатъ съ фїе скопї.

Не лъмеа поастръ сеї рѣнбндїаскъ;
 А лор патъръ съ нъ къносаскъ
 Нічї чел маї аѣр черчетътор.

Съ айвъ даръл а фї съвт маскъ,
 Шї съвт фігъра аст оменеаскъ
 Съ айвъ 'н лъме таре фавор.“

Астъ сентїндъ саъ днтърїт
 Шї 'н треї севънде саъ днплїнїт.

Дё атъчеа драчїй къцї сё алънгаръ,
 Челе 'нтїй постърї ле днпънаръ
 Челе 'нтїй роле жок пре пъмънт;

Шї съвт фігъра аст оменеаскъ
 Nime нъ поате ка съї къносаскъ,
 Декът din фанте че поате сънт.

III.

Мъндръ копїлъ, тѣ те гъндеѣе,
 Дакъ фїнда че adorezї,
 Нъї некъратъл че тё атъѣѣе,
 Те прїгоѣѣе, ка съ те пїерзї.

Шї тѣ копїле, къ аѣерїме
 А та амантъ съ черчетезї,
 Де е фїндъ н'и еа ка тїне,
 Саъ дѣх че 'ншалъ, ка съ те пїерзї.

Oamenї din лъме, лъадї амінте,
 Къчї драчї мѣлїме сънт пре пъмънт;
 Тоцї къцї дн сїне нъ аъ віртъте,
 Сънт нъмаї зтвре, діаволї сънт;

Чела че мїнте, ачел че вїнде,
 Каре не лїмъл поартъ venїn,
 Ачел че алтор кърее днтїнде
 Ш' арънкъ пете не черїз сенїn.

Шї egoїстъл че сѣнт съ дїне,
 Шї 'нкрїтъл дншелътор,
 Шї чеї че къѣт нъмаї de сїне,
 Тоцї сънт діаволї дн фелїл лор.

Тоцї карї апасъ фъръ 'ндзраре
 Не пеатъл постръ, сънт драчї маскацї;
 — Дусъ фолосъл не есте таре,
 Кънд днтре крїме трїм кърацї.

Шї концїїнда не респлътеѣе
 De орї че реле vom сѣферї;
 — Амъръчїзнеа съ дндълчеѣе,
 Кънд н'аї нїмїка а'цї вънвї.

М . . . Февр. 1847.

N. Istrate.